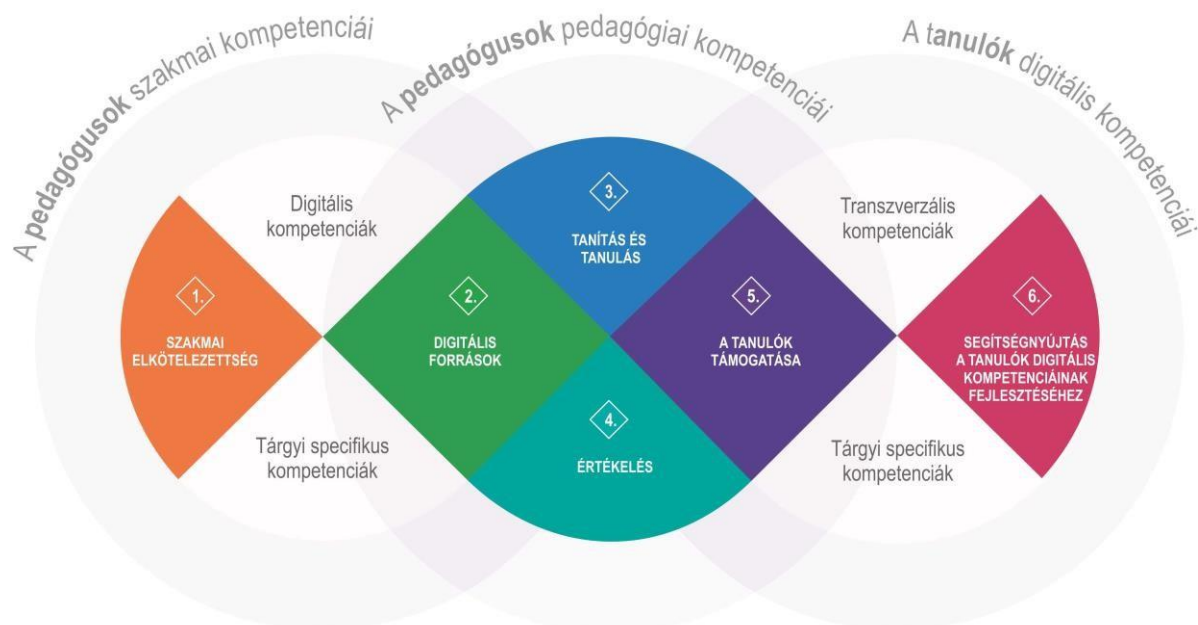

Mi az a Digitális Oktatási Kompetencia?

A pedagógusok digitális kompetenciáit leíró **DigCompEdu** keretrendszert az állampolgári digitális kompetenciák **DigComp 2.1** keretrendszerére és az oktatási intézmények digitális kompetenciáit leíró **DigCompOrg** keretrendszerre alapozva dolgozták ki az Európai Tanács megbízásából 2017-ben. A **DigCompEdu** létrehozásának célja annak részletezése, hogy az információs és kommunikációs technológiák (továbbiakban IKT) hogyan használhatók az oktatás fejlesztésére és innovációjára (az oktatás minden szintjén). A **DigCompEdu** keretrendszer – az európai ajánlás szerint – hat fő kompetenciaterületet tartalmaz, amint az alábbi ábrán látható.

A fő kompetenciaterületekhez rendelt részletesebb kompetencialeírások – összesen 22 alkompetenciáé – a digitális eszközök használatára, a hatékony, befogadó és innovatív tanulási stratégiák kidolgozására fókuszálnak. A fő kompetenciaterületeken belül részletezett kompetenciákról a következő ábra nyújt áttekintést:

A DigCompEdu keretrendszer részletes leírását az alábbi linken letölthető angol nyelvű munkaanyag tartalmazza:

<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu>

A képek és a kompetenciaterületek magyar nyelvű leírásának forrása: [Digitális Pedagógiai Fejlesztések Munkacsoport: A hazai pedagógus-előmeneteli rendszerhez illeszkedő, a DigCompEdu \(2017. XII.\) EU-ajánlás alapján kidolgozott javaslat a pedagógusok digitális kompetencia-szintjeinek meghatározásához és fejlesztéséhez](#)

1. Szakmai elkötelezettség

A pedagógusok digitális kompetenciája azt fejezi ki, hogy képesek a digitális technológiák használatára, nemcsak a tanítás javítására, hanem a kollégákkal, tanulókkal, szülőkkel és más érdekelt felekkel való szakmai kapcsolattartás érdekében is. Fontos a szakmai fejlődés és a kollektíva, a jó és folyamatos innováció a szervezetben és a tanításban.

1.1. Szervezeti kommunikáció

A digitális technológiák használata erősíti a szervezeti kommunikációt a tanulókkal, szülőkkel és más partnerekkel. Hozzájárulás a szervezeti kommunikációs stratégiák együttes fejlesztéséhez.

1.2. Szakmai együttműködés

A digitális technológiák használata segíti az együttműködést más pedagógusokkal, az ismeretek és tapasztalatok megosztását, illetve a pedagógiai gyakorlatok közös megújítását.

1.3. Reflektív gyakorlat

Egyénileg és kollektíven tükrözni, kritikusan értékelni és aktívan fejleszteni a saját és az oktatási közösségünk digitális pedagógiai gyakorlatát.

1.4. Folyamatos digitális szakmai fejlődés

Digitális források használata a folyamatos szakmai fejlődés érdekében.

2. Digitális források

A pedagógusok jelenleg sokféle digitális (oktatási) erőforrással találkozhatnak, amelyet a tanításhoz használhatnak. A pedagógusnak hatékonyan azonosítania kell azokat az erőforrásokat, amelyek legjobban illeszkednek pedagógiai céljaihoz, a tanulói csoporthoz és tanítási stílusához, a tananyag gazdagításához. Ugyanakkor tisztában kell lenniük azzal is, hogyan használhatják és kezelhetik a digitális tartalmakat, tiszteletben tartva a szerzői jogi szabályokat a módosítással és megosztással, valamint az érzékeny tartalmakkal és adatokkal kapcsolatban.

2.1. Digitális erőforrások kiválasztása

Digitális oktatási források azonosítása, értékelése és kiválasztása a tanítás és tanulás támogatására és fejlesztésére. A digitális források kiválasztásakor és használatuk tervezésekor figyelembe kell venni a konkrét tanulási célt, a kontextust, a pedagógiai megközelítést és a tanulócsoportot.

2.2. Digitális források kezelése, védelme, és megosztása

Digitális tartalom összeállítása és elérhetővé tétele tanulóknak, szülőknek és más oktatók számára. Az érzékeny digitális tartalom hatékony védelme. A magánélet védelmének és a szerzői jogi szabályoknak tiszteletben tartása és helyes alkalmazása. Nyílt licenckel és nyílt oktatási források használatának és létrehozásának megértése.

2.3. Digitális források létrehozása és módosítása

Már meglévő, nyílt licenccel rendelkező források és más források módosítása és továbbfejlesztése, ahol ez engedélyezett.

Új digitális oktatási források létrehozása vagy közös megalkotása. Új digitális források létrehozásánál és használatuk megtervezésénél az adott tanulási célok, a kontextus, a pedagógiai megközelítés és a tanulócsoport figyelembevétele.

3. Tanítás és tanulás

A digitális technológiák sokféleképpen javíthatják a tanítási és tanulási stratégiákat. Azonban bármilyen pedagógiai stratégiát vagy megközelítést választanak, a pedagógus sajátos digitális kompetenciája adja a hatékony használat alapját.

3.1. Tanítás

A digitális eszközök és erőforrások használatának tervezése és alkalmazása a tanítási folyamatban a tanítás hatékonyságának növelése érdekében. A digitális eszközökkel történő tanítás megfelelő irányítása és megszervezése. Új formátumok és oktatási módszerek kipróbálása és fejlesztése.

3.2. Útmutató

A digitális technológiák és szolgáltatások használata a tanulókkal folytatott interakció erősítésére egyénileg és kollektíven a tanulási folyamaton belül és kívül. A digitális technológiák használata naprakész és célzott útmutatást, illetve segítséget ad. Új formák és formátumok fejlesztése és kipróbálása útmutatás és támogatás nyújtásához.

3.3. Együttműködő tanulás

A digitális technológiák használata a tanulói együttműködés előmozdítása és fejlesztése érdekében. A tanulók képessé tétele arra, hogy digitális technológiákat használjanak együttműködésen alapuló feladatok részeként, illetve a kommunikáció, az együttműködés, valamint a tudásanyag közös létrehozásának eszközeként.

3.4. Önszabályozott tanulás

Digitális technológiák használata az önszabályozott tanulási folyamatok támogatására, azaz a tanulók képessé tétele arra, hogy megtervezzék, monitorozzák és értékeljék a saját tanulásukat, bizonyítani tudják az előrehaladásukat, megosszák a meglátásaikat, és kreatív megoldásokat találnak.

4. Értékelés

Az értékelés lehet az oktatási innováció elősegítője vagy szűk keresztmetszete. A digitális technológiáknak a tanulásba és a tanításba való integrálásakor figyelembe kell venni, hogy a digitális technológiák hogyan növelhetik a meglévő értékelési stratégiákat. Ugyanakkor meg kell fontolnunk, hogy miként lehet őket felhasználni az innovatív értékelési módszerek létrehozására vagy megkönnyítésére. A digitálisan képzett oktatóknak képesnek kell lenniük a digitális technológiák értékelésén belül a két célt figyelembe véve használni.

Ráadásul a digitális technológiák oktatási, értékelési, tanulási, adminisztratív vagy egyéb célokra való használata azt eredményezi, hogy az egyes tanulók tanulási magatartására széles körű adat áll rendelkezésre. Ezeknek az adatoknak az elemzése és értelmezése, valamint a döntések elősegítésében való felhasználása egyre fontosabbá válik, kiegészítve azt a tanulói magatartás hagyományos bizonyítékainak (dokumentumainak) elemzésével.

Ugyanakkor a digitális technológiák hozzájárulhatnak a tanulók előrehaladásának közvetlen ellenőrzéséhez, a visszajelzések megkönnyítéséhez és a pedagógusok számára a tanítási stratégiák értékeléséhez és adaptálásához.

4.1. Értékelési stratégiák

A digitális technológiák felhasználása a formatív és szummatív értékeléshez. Javítani kell az értékelési formátumok és megközelítések sokszínűségét és alkalmazását.

4.2. Bizonyítékok (dokumentumok) elemzése

A tanulók tevékenységével kapcsolatos kiválasztása, kritikus elemzése és értelmezése. Tájékoztató a tanítási-tanulási folyamatban elért teljesítményről és fejlődésről.

4.3. Visszajelzés és tervezés

A digitális technológiák használata a tanulóknak adott célzott és azonnali visszajelzésre. A tanítási stratégiák kiigazítása és a célzott támogatás biztosítása a felhasznált digitális technológiák által generált bizonyítékok (dokumentumok) alapján.

5. A tanulók támogatása

A digitális technológia egyik legfontosabb erőssége az oktatásban az, hogy képes támogatni a tanulóközpontú pedagógiai stratégiákat és elősegíteni a tanulók aktív részvételét a tanulási folyamatban és annak sajátjátételében. Így a digitális technológia felhasználható a tanulók aktív részvételének megkönnyítésére, pl. egy téma felfedezésével, különböző lehetőségekkel vagy megoldásokkal való kísérletezéssel, a kapcsolatok megértésével, kreatív megoldásokkal vagy egy produktum létrehozásával és az arra való reflektálással.

A digitális technológia hozzájárulhat továbbá az osztálytermi differenciáláshoz és a személyre szabott oktatáshoz azáltal, hogy olyan tanítási lehetőségeket kínál, amelyek az egyes tanulók kompetenciáinak, érdekeinek és tanulási szükségleteinek megfelelően alkalmazhatók. Ugyanakkor ügyelni kell arra, hogy ne erősítse a meglévő egyenlőtlenségeket (például a digitális technológiákhoz való hozzáférésben vagy a digitális készségekben), minden tanuló számára biztosítsa a hozzáférést, beleértve a speciális oktatási igényűeket is.

5.1. Hozzáférhetőség és befogadás

A tanulási erőforrások és tevékenységek megismerhetőségének biztosítása minden tanuló számára, beleértve a speciális igényűeket is. A tanulók (digitális) elvárásainak, képességeinek, felhasználásának és téves elképzeléseinek, valamint a digitális technológiák használatának kontextuális, fizikai vagy kognitív korlátainak felmérése és támogatása.

5.2. Differenciálás és személyre szabás

A digitális technológiák felhasználása a tanulók tanulási szükségleteinek kielégítésére, lehetővé téve a tanulók számára a különböző szinteken és sebességeken való előrelépést, valamint egyéni tanulási utak és célok követését.

5.3. A tanulók aktív bevonása

A digitális technológiák alkalmazása a tanulók aktív és kreatív részvételének elősegítésére. A pedagógiai stratégiákon belül a digitális technológiák alkalmazása, amelyek elősegítik a tanulók keresztirányú készségeinek kibontakoztatását, az elmélyült gondolkodást és a kreatív önkifejezést. Aktív tanulói részvétel biztosítása komplex témákban, a gyakorlati tevékenységekben, a tudományos kutatásban vagy az összetett problémamegoldásban.

6. Segítségnyújtás a tanulók digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez

A digitális technológiák sokféleképpen javíthatják a tanítási és tanulási stratégiákat. Azonban bármilyen pedagógiai stratégiát vagy megközelítést választanak, a pedagógus sajátos digitális kompetenciája adja a hatékony használat alapját.

6.1. Információ és médiaműveltség

Olyan tanulási tevékenységek, feladatok és értékelések beépítése, amelyek megkövetelik a tanulóktól az információs igények megfogalmazását: információ és források keresése a digitális környezetben; információk keresése, feldolgozása, elemzése és értelmezése; az információ hitelességének és megbízhatóságának, valamint forrásainak összehasonlítása és kritikus értékelése.

6.2. Digitális kommunikáció és együttműködés

Olyan tanulási tevékenységek, feladatok és értékelések használata, amelyek megkövetelik a tanulóktól, hogy hatékonyan és felelősségteljesen használják a digitális technológiákat.

6.3. Digitális tartalom létrehozása

Olyan tanulási tevékenységek, feladatok és értékelések beépítése, amelyek megkövetelik a tanulók digitális eszközökkel történő feladatmegoldását, valamint különböző formátumú digitális tartalmak módosítását és létrehozását. Ezekre vonatkozóan ismernie kell a szerzői jogok és az engedélyek területén a digitális tartalmakhoz, forráshivatkozásokhoz és az attribútumokhoz kapcsolódó licenck szabályait, valamint azok betartását.

6.4. Felelős használat

A digitális technológiák használata során intézkedéseket kell tenni a tanulók fizikai, pszichológiai és társadalmi jóllétének biztosítására annak érdekében, hogy a tanulók képesek legyenek a kockázatok kezelésére és a digitális használatára.

6.5. Digitális problémamegoldás

Olyan tanulási tevékenységek, feladatok és értékelések, amelyek a technikai problémák azonosítását és megoldását követelik meg a tanulóktól vagy a technológiai tudás kreatív alkalmazását ismeretlen helyzetekben.

A Digitális Oktatási Kompetencia szintjei

Szint	A1
Szint elnevezése	Belépő
Szint leírása	A belépők tisztában vannak a digitális technológiák használatában rejlő lehetőségekkel pedagógiai és szakmai gyakorlatuk erősítése érdekében. Ugyanakkor nincs, vagy csak kevés tapasztalatuk van a digitális technológiák pedagógiai célú használatával kapcsolatban. A digitális technológiákat elsősorban a felkészüléshez, az adminisztrációhoz vagy a szervezeti kommunikációhoz használják. A belépőknek útmutatásra és bátorításra van szükségük módszertani repertoárjuk bővítéséhez és meglévő digitális kompetenciáik pedagógiai szempontból történő alkalmazásához.
Szintlépés jellemzői	Kíváncsiság, hajlandóság
Szint	A2
Szint elnevezése	Felfedező
Szint leírása	A felfedezők tisztában vannak a digitális technológiák használatában rejlő lehetőségekkel, és nyitottak pedagógiai és szakmai gyakorlatuk bővítésére. Digitális technológiákat alkalmaznak a digitális kompetencia egyes területein, anélkül, hogy átfogó vagy következetes megközelítést alkalmaznának. A felfedezőknek ösztönzésre, betekintésre és inspirációra van szükségük pl. a kollégák példáján és útmutatásán keresztül, amely bevált gyakorlatok cseréje révén is megvalósulhat.
Szintlépés jellemzői	Észszerű használat, variálhatóság
Szint	B1
Szint elnevezése	Beépítő
Szint leírása	A beépítők számos környezetben próbálkoznak a digitális technológiákkal, számos célra, sokféle gyakorlatba integrálva használják őket. A digitális technológiákat kreatívan alkalmazzák, megmutatva ezzel szakmai elkötelezettségük különböző aspektusait. Szívesen bővítik gyakorlati repertoárjukat. Azon dolgoznak, hogy megértsék, mely eszközök és módszerek működnek legjobban a különböző pedagógiai helyzetekben, és hogyan illeszkednek a digitális technológiák a pedagógiai stratégiákhoz és módszerekhez. Időre van szükségük a kísérletezéshez, elmélkedéshez. Katalizálhatja ezt az együttműködés ösztönző ereje és a tudáscsere, hogy mindennapi gyakorlottá válhassanak a megszerzett ismeretek.
Szintlépés jellemzői	Célirányosság, kockázatcsökkentés
Szint	B2
Szint elnevezése	Szakértő

Szint leírása	A szakértők számos digitális technológiát alkalmaznak magabiztosan, kreatívan és kritikusan, hogy javítsák pedagógiai szakmai tevékenységüket. Célszerűen választják ki a digitális technológiákat az adott helyzetekre, és megpróbálják megérteni a különböző digitális stratégiák előnyeit és hátrányait. Kíváncsiak és nyitottak az új ötletekre, tudva, hogy sok mindent még nem próbáltak ki. A kísérleteiket módszertani repertoárjuk kiterjesztésére, strukturálására és konszolidálására használják. Az innovatív gyakorlatban a gyakorlottak minden oktatási szervezet gerincét jelentik.
Szintlépés jellemzői	Visszacsatolás, tudásmegosztás
Szint	C1
Szint elnevezése	Irányító
Szint leírása	Az irányítók következetes és átfogó megközelítéssel használják a digitális technológiákat a pedagógiai és szakmai gyakorlatok erősítésére. A digitális stratégiák széles körű repertoárjára támaszkodnak, tudják, hogyan kell kiválasztani közülük a legmegfelelőbbet egy adott pedagógiai helyzethez. Folyamatosan reflektálnak saját gyakorlatukra, és tovább is fejlesztik. Folyamatosan frissítik tudásukat, nyitottak az új fejlesztések és ötletek megismerésére. Tudásukat továbbadják.
Szintlépés jellemzői	Kritikusság, megújítás
Szint	C2
Szint elnevezése	Újító
Szint leírása	Az újítók megkérdőjelezzik a kortárs digitális és pedagógiai gyakorlatok megfelelőségét. A rendkívül innovatív és komplex digitális technológiákkal kísérleteznek és/vagy új pedagógiai megközelítéseket fejlesztenek ki. Az újítók egyedülálló és ritka tagjai a pedagógustársadalomnak. Kiemelten innovatívak, gyakran válnak a fiatal pedagógusok példaképévé.